

DENGÊ KOMKAR

Sal : 4
Wext : 15.1.1983
Hejmar : 49
Biha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

HER YENİ YILDA DAHA İLERİ HEDEFLERE

Değerli okurlar,
Dengê KOMKAR elinize geçtiğinde bir yılı daha geride bırakmış olacağız. 1982 yılında dünyanın her tarafında eskiye yeni, ilericiyle gerici arasında mücadele süregeldi. Bu, toplumsal yasaların bir gereği idi ve önüne geçilemezdi.

1982'ye dönüp baktığımızda insanlığın en büyük düşmanı olan emperyalizmin giderek saldırganlaştığını görürüz. Özellikle ABD'de işbaşında bulunan Reagan yönetimi dünyayı harabeye çevirecek bir takım tehlikeli girişimlerde bulunmaktan geri kalmadı. ABD yöneticileri, bir atom savaşını çıkarmakla insanlığı tehdit etmekten bile çekinmediler. Bu saldırgan politikanın gereği olarak da silahlanma tımandırıldı. Avrupa kıtasına orta menzilli, nükleer başlıklı füzelerin yerleştirilmesi çabaları sürdürüldü. Gene emperyalist kampın başta Ortadoğu ve Latin Amerika olmak üzere ulusal kurtuluş hareketlerine yönelik komploları şiddetlenerek devam etti. ABD'nin tam desteğine sahip olan İsrail, Filistin ve Lübnan halklarına karşı barbarca saldırılara girişti ve binlerce kişiyi katletti. Şimdi Filistin halkının kurtuluş mücadelesi yeni ve güç bir döneme daha girmiş bulunuyor.

Emperyalistler Latin Amerika'da gerek işbaşında bulunan devrimci iktidarlara devirmek ve gerekse halkların tüm gerici güçlere karşı yürüttükleri başkaldırıları bastırabilmek amacıyla ekonomik, politik, askeri ve ideolojik saldırılarını giderek yoğunlaştırdılar.

Diğer taraftan başta işçi sınıfı olmak üzere, tüm ilerici ve devrimci güçlerin yürüttükleri mücadele de gün geçtikçe serpilip gelişti. Emperyalistlerin silahlanma ve savaş kıskırtıcılıklarına karşılık barış ha-

reketi büyük boyutlara ulaştı. ABD, Almanya ve diğer emperyalist ülkeler yıllardır göremedikleri boyutlarda kitlesel hareketlere ve protesto gösterilerine tanık oldular.

Gene emperyalist ülkelerde ekonomik bunalım da gittikçe derinleşti. Bu ülkelerde on milyonlarca işçi işsiz durumdadır. Hükümetler ise pek çok sorunun çözümüne yarıyacak kaynakları tekellerin çıkarlarına uygun olarak silahlanmaya ayırmayı sürdürdüler.

İşçi sınıfı ve diğer demokratik güçler tekellerin çıkarına olan bu politikaya karşı da seslerini yükselttiler. Kuşkusuz önümüzdeki yıl bu mücadele daha da şiddetlenerek sürecektir.

Bu arada başta Almanya olmak üzere bir çok emperyalist ülkede, artan ekonomik bunalıma paralel olarak değişik uluslardan işçilerin arasının bozulması için çaba harcandı. Bunalımın sorumlusu olarak yabancı işçiler gösterilmek istendi. İrkçı gerici saldırılar yoğunlaştırıldı ve yabancı düşmanlığı körüklendi.

Türkiye'de ise işbaşında bulunan faşist çete Anayasa ve benzeri düzenlemelerle koltuğunu daha da sağlamla almak için çabaladı, durdu. Cuntanın Türkiye halklarına yönelttiği saldırıların dozunda hiç bir azalma meydana gelmedi, tam tersine zulüm giderek katmerleştirildi. İşçi, köylü, memur, öğrenci, esnaf ve sanatkar gibi toplumsal sınıf ve tabakalar açığa daha fazla itildiler. İşsizlerin sayısı durmadan arttı. Fiyatlar aralıksız yükselir, paranın değeri hergün düşürülürken, ücretler yerinde saymaya devam etti. Asgari ücret olarak tesbit edilen miktar sadece emekçilerle alay etmenin yeni bir örneği oldu. Faşist cunta, asgari ücret diye işçiye,

patronların bir eğlence sırasında bahşis olarak verdiklerini bile vermeye yanaşmadı.

Oysa tekellerin kârları büyüdü, milyonların açlığı ve yoksulluğu patronların servetlerini arttırdıkça, arttırdı. Bu arada ordu yöneticileri de sermaye ile daha çok içli-dışlı oldular. Sömürü çarkının hangi dişlisine bakarsak bakalım, karşımıza yüksek rutbeli bir subayın çarkı çevirmek için hizmet ettiğini görürüz.

Faşist cunta, kan dökmeyi, işkence yapmayı hiç eksik etmedi. O, ilerici ve insanlıktan yana olan herşeye düşmanlığını sürdürdü, emperyalizmin ve yerli tekellerin uşaklığını yapmakta kusur etmedi.

Ülkemiz Kürdistan'da halkımız ırkçıgerici düşmana karşı çeşitli biçimlerde savaş yürüttü. Düşman güçler her yöntemi kullanarak Kürt halkına saldırmaya devam ettiler. Faşist çete, Türkiye Kürdistanı'nda barbarlığı zirveye çıkardı. Ülkemize dalmış olan Türk işgal ordusuna bağlı birlikler, polis güçleri tam bir leş kargaları sürüsü olduklarını kanıtladılar. Faşist eşkiya sürüleri kan ve zulümle, işkence ve katliamlarla Kürdistan'da terör estirdiler. Mustafa Kemal geleneğine uygun olarak Kürt dilini, türkülerini, halk oyunlarını yasaklamaya, bunlar yüzünden halkımıza işkence yapmaya devam ettiler.

İran Kürdistanı'nda Humeyni gericiğinin saldırganlıkları da arttı. Yılın son zamanlarında mollalar rejimi, yüzbin kişilik bir kuvvetle Kürdistan'a haclı seferi düzenledi. Kürt halkı ise kendi varlığını korumak ve özgürlüğünü yokettirmemek için kahramanca direndi ve direnmeye devam ediyor.

Irak Kürdistanı'nda da halkımız düş-
(Devamı Sayfa 11'de)

NAMEYÊN XWENDEVANAN

Eşî Bulunmaz Güldürü: 'Anayasa Oylaması'

Sevgili KOMKAR,

Anayasa yüzde doksan gibi bir oyla kabul edildi. Başka bir sonuçta beklenemezdi zaten. Bu sonucu çok önceden tahmin ettiğimizi söylemeliyim.

Ama faşist cunta oylamadan önce çok korkuyordu. Referandum öncesinde cunta şefinin yürüttüğü kabul kampanyası sırasında söyledikleri bu korkuyu açıkça dile getiriyordu. Korkuyorlar, çünkü çok geçmeden halklarımızın şamarını yiyecekler ve bunu gayet iyi biliyorlar.

Şimdi gelelim oylamanın nasıl geçtiğine. Referandum tam anlamıyla silahların gölgesinde gerçekleştirildi. Oylama sırasında her sandık başında 8-9 kişi nöbet bekliyordu. Çoğu üniformasız olan bu gözetleyicilerin kimler olduklarını tahmin etmek pek güç olmasa gerek. Oyun zarfa konulacağı yerde 5 kabul ve 4 red pusulası duruyordu her zaman. Bir veya iki kişi oyunu kullandıktan sonra içeri giriliyor, kontrol ediliyordu. Böylece kimlerin faşist cuntanın anayasasına hayır dediğini saptama olanağına sahip oluyordu sivil polisler ve subaylar. Bu oyun o kadar açık oynanıyordu ki, sandık başına gidenler, herşeyi açıkça görüyorlardı ve çoğu insan cesarat edip hayır oyu kullanamıyordu bu yüzden.

Gene oylama öncesinde halkı sindirip korkutabilmek amacıyla birçok oyun tezgahladılar. Olaylardan birisi benim köyüm olan da olmuş. Oylama öncesinde bir yurtsever kişi, köy odasında "bu anayasaya evet diyemeyiz, eğer ki bu anayasa kabul edilirse bu adamların baskısı daha da artar" demiş. Bu sırada dinleyenler arasında bulunan bir hain, kişisel sırtışmalar yüzünden adamı ihbar ediyor. Ertesi gün bu arkadaş köyden alıp karakola götürüyorlar. Karakol komutanı faşist başçavuş bu arkadaşın günlerce dayak atıyor. Köylülerden oluşan beş kişilik bir heyet rica edip bu yurtsever insanı oradan kurtarabilmek amacıyla karakola gider. Komutanın odasına girip ricada bulunuyorlar ve adamın böyle bir söz söylemediğini kanıtlamaya çalışıyorlar. İçlerinden yaşlı olanı Türkçe bilmediğinden arkadaşlarına komutana iletmeleri için Kürtçe bir şeyler anlatıyor. Bunun üzerine sinirlenen komutan önünde duran kül tablasını kapıp ihtiyarın kafasına indiriyor, ardından da tekme tokat köylülere dışarıya atıyor. Bu esnada şunları söylemekten de geri kalmıyor: "Burası Türkiye'dir, burada Türkçe konuşulur". Daha sonra köylüler kendi aralarında bir karar alarak referandum sırasında tümüyle evet oyu

veriyorlar. Böylece ezici çoğunluk tarafından benimsenmeyen faşist çetenin anayasası bu köyde yüzde yüz oyu almış oldu.

Gene oylama öncesinde bir diğer Kürdistan köyünde bulundum. Gittiğim gece köylüler yanıma geldiler ve sohbet ettik. Pek çok konuyu tartıştık, bu arada söz anayasaya geldi. Anayasa hakkında ne düşündüklerini sordum, hemen şu hazır cevabı verdiler: "Biz önceden bu işin hesabını yaptık. Bu köyden bir tek red oyu bile çıkmıyacak", dedi benimle konuşan köylü. Nedenini sormama fırsat bırakmadan şöyle sürdürdü sözlerini: "Şunu çok iyi biliyoruz ki referandumda hayır oyu kullanmakla büyük bir suç işlemiş sayılacağız. Onun için şu anda evet demekten başka bir çıkış yolu bulamadık. Kadınlarımız, çocuklarımız artık baskıları kabul edemiyorlar, her gün jandarmayı görmekten bıkip usandılar. Red oyu kullanırsak baskıları daha da artacaktır. Biz bu işin yabancısı değiliz ki."

Oylama öncesinde anayasa hayır denmesini söyleyen bir çok insan gözaltına alındı. Yakınlarıyla görüştim. İşkencede perişan hale getirildiklerini öğrendim. Bu şekilde işkence görüp İstanbul 1. Şubede beklenen insanları televizyona çıkararak açıkça göz dağı vermekten bile geri kalmadılar.

Katliamlar ve komplolar ise sürüyor. Ekim ayında daha önceleri PKK'ya sempati duyduğu söylenen Arif Yılmaz'ın cesedini babasına teslim ettiler. Hemen ardından da Dicle nehrinde 10 ceset bulunduğu ilan edildi. Olay her zamanki gibi çarpıtıldı ve gerçek durum halktan gizlendi. Güya bunlar her nasılsa nehrde boğulmuşlar. Oysa buna çocuklar bile güler. Bu insanlar Türk MİT'i tarafından nehre atılmak suretiyle katledildiler. Bunda bilinmiyecek, şaşılacak bir şey yok ki. Türk MİT'inin halkımızı katletmede ne derece usta olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Gidip kiminle konuşursanız konuşun, herkes bu gerçeği söylüyor.

İşte referandum böyle yapıldı. Halk silah zoruyla, işkence ve korkutmayla oy kullandı. Oy sandıkları açılıp kabul oyları atıldı vs. Faşistlerin gürültü koparması yurttan uzakta yaşayan insanları referandum saheliği konusunda en ufak bir kuşkuya düşürmesin.

Kahrolsun faşizm!
Kahrolsun sömürgecilik!
Yaşasın Özgürlük!

Ş./Kürdistan

ji bo azadixwazên kurd

Bo KOMKAR'a hêja,

Brayên delal, nama we giha destê me, em zor kêfxweş bûn. Em we zor spas dîkin. Û silavên germin ji bo we diyar dîkin û dariya (riya me) me ku hûn pêş kevin dî xebata bo mafê Kurd.

Em li vir xwendina xwe baş dîkin û bindestîya mîletê Kurd dibêjin bo hemû xwendevanên biyani û bo Romanian.

Birayên hêja, em hêvidarî ku Dengê KOMKAR bihê me her tim. Em ji we dixwazî, ku hûn ji bo me hînîrî (rê kî) ku kitêbên li gel we hene.

Li dawî silav bo KOMKAR û bo hemû hêzên pêşketî û ji bo azadixwazên Kurd.

Bî navê hevalên we
Aladin / Romania

FAŞİST TERÖR NEDENİYLE KÖYLÜLER GÖÇ ETTİLER

11 Haziran 1982 tarihinde sabahleyin saat 4 sıralarında İdil'de bulunan tabur, ilçeye bağlı ve bize yakın olan Bafe köyünü sardı. Tüm köy halkını okul bahçesine toplayıp silah istemişti. Dayak atılanlar her yaştan insanlardı ve özellikle de çocukları, kadınları ve yaşlıları tercih etmişlerdi. Ancak köylüler silah falan vermemişlerdi. Daha sonra bazı köylülerin isimlerini vererek silah teslim etmedikleri taktirde karılarını karakola götürceklerini söylemişlerdi. Köylüler bu tehdide de pabuç bırakmayınca bu sefer 50-60 kadar küçük baş hayvanı toplayıp merkeze götürmüşlerdi.

Ancak bununla yetinmeyip ertesi gün yeniden köyü basmışlardı ve köylülere yeniden dayak atmışlardı. Kadınları çıplaklaştırmak, küfür etmek sık sık uyguladıkları işkence yöntemleri arasında.

Bu baskılara dayanamıyan bazı köylüler, evlerini terkettiler, çocuklarını toplayarak İran ve Irak Kürdistanı'na göç ettiler. Çocuklarını alıp götürmek üzere Irak'tan dönen bir köylü sınırda kurşunlanarak öldürüldü. Köylülerin mallarına ve hayvanlarına sık sık zorla el koyuyorlar. Anlaşılan Kenan paşa denilen çete reisini Amerikan efendileri ve Türk patronları doyuramamışlar, yoksa fakir köylünün hayvanlarına niye el konsun ki.

SERKEWITINA

WE DIXWAZIM

Brayên hêja û berketî,
Şoresgerên xebatkar,
Silavên germ û gur ji we ra dîşînim û serkeftî û serbilîndiya we dixwazim.

Brayên tekoşer, ez Kurdeke derbederê Kurdistanê bîzori bî ve girêdayî me. Nuha ez Macaristanê dijim. Bî teqezaya min D. KOMKAR û çend weşanên (PSKT) we ditin. Bîrastî, cihê serbilîndiya me hemiyane. Her bîjin. Destêd we xos nexşe li roja azadiya Kurdistan û rîzgarîya pale û cotyar û rencdaran.

Hevalên hêja (Riya Azadi),
Hêvidarî hûn herçî weşanên we hebîn, nemaze weşanên PSKT, Dengê KOMKAR û hwd. ji min ra bînerî (rê bîkî).

Edî her bîjin ji bo Kurdistan.
Bîrayê we Serbest Samernî

ÖRGÜT HABERLERİ

Frankfurt:

ŞEVA ÇANDA KURDISTAN

Roja 18'e Çileyê Paşın 1982'a da lı Frankfurtê jı aliye Komela Karkerên Kurdistanê, bo diyarkırına çanda gele me yê ku lı welat bı destên kolonyalistan hatiye qedexekırın, şevê bı navê "Şeva Çanda Kurdistanê" pêk hat.

Lı Frankfurt û dorberê xebateke gelek bı kêr bû. Dı şevê da gelek Elman, Tirk, Kurd û jı gelên dın pır kes û komel beşdar bûn. Hewşa şevê heta devî tiji bûbû û gelek mêvan jı lı piya bûn. Xuya dibû ku kesên demoqrat, welatparêz lı bıyara kolonyalista ku axaftına Kurdi qedexekırın bûn gelek bı hêrs ketibûn. Lı aliye dın vê carê gelek jı Elman dı şevê usa da beşdar bûbûn. Şev bı kılamek Kurdên Sovyetistanê destpêkır, piştra hevaleki jı komelê û yeki jı bı navê KOMKARê qala rewşa Kurdistanê ya iroyini kırın. Program şevê pır rengin bû. Jı her ali Kurdistanê kılâm hatın gotin, govend geryan û helbestên Kurda ku jı sedşalan berê hatine gotin dı bin dengê bilûrêda bı dengki zelal û çeleng hatın xwendin.

Hevalê pêşkeşan dı ciyekî gotına xwe da got: "Gerê em bıbin xwedî kılâmê xwe, wana wek ronkaya çavên xwe biparêzın û xweyi bıkin, ku neminin bêkes, bêxudan, mına keriyê bê şıvan neminin. Gur nedin nav û kerî kerî nekin jı

xwe ra neçovinin.." Dı piştî va gotinê jı kılâmê Kurda hatine guherandin yek "Lê nazê nazê" hat strandin. Komestranvanên Kurdistanê Iraqê bı zaravê soranî şev hin jı geş kırın û wan hevalana jı bı def, gitar û kemana xwe angazên rengin nişan dan, kılama ku disa İzzet Altınmeşe guherandi Tırki "Çavê reşin way waw" (Yarın akşam ben size mivanım) hate gotin hewş dı ciyê xwe da leqya û mêvanan nedixwast hevalên Kurdistanê Iraqê madarê biterikinin.

Bı listikek tiyatroyê erîş û eziyetên lı ser gırtiyên Kurd hatın mêrandın. Nêziki dawîya şevê jı Kurdên Sovyetistanê kılâmê serfiraziyê, serbilindiyê hatın strandin.

Program jı destpêkê heta dawiyê mına avê çema herîki û qedya. Gelê Kurd biyanîyê bıyara û erîşên kolonyalista nine. Mirovên Kurdistanê wan yekana gelek çak dınasê. Ev bıyara kolonyalista bıyarek wek yê berê ye. Gelê Kurd guh nade tıştên usa. Lı ser erdê Kurdistanê bê şık, kılâmê siyara, kılâmê azadiyê, kılâmê biratiyê û yê dın disa bêne gotin û govendan disa bigerin. Kılâmê me Kurda pelên diroka me ne. Kes nıkare me jı wan bıqetîne.

Göttingen:

KURDISTAN KÜLTÜR GECESİ

Yurtdışı Kürdistanlı Öğrenciler Birliği (AKSA) 24 Kasım 1982 günü Göttingen şehrinde bir Kültür Gecesi düzenledi. Gecede ülkemiz üzerine bilgiler verildi, müzik ve folklorumuz sunuldu, ayrıca Jürgen Roth'un Kürdistan üzerine filmi gösterildi.

Northeim Kürdistan İşçi Komitesi olarak geceye katılıp dayanışma mesajımızı okuduk, halkımızın Kürdistan'da ve yurtdışındaki sorunları üzerinde durduk. Ayrıca kitap masası açtık.

Northeim D.K. muhabiri ZINAR

★ ★ ★

ŞEVA PIŞTIRIYA KARKERAN

Roja 27'e Çıriya Paşın 1982'a da lı Lagerhaus'e -ku cihê komela me jı lı wir e-şeveke çandî pêk hat. Armanca şevê ew bû ku, bı pereyê ku hat kom kırinê va xani bıhata tamirkırinê. Rêxistinê ku lı wir da dıman, bı tevalî dı şevê da beşdar bûn. Komela me bı koroya xwe va lı şevê da amade bû û zef bala mêvanan kışand.

Disa dı wê rojê lı Bremen Nord'e da diji gırtına Tersxanên Bremenê şeveke piştırti pêk hat. Gelek rêxistin û komele piştırtiya xwe nişan dan. Komela me jı dı vî şevê da beşdar bû û piştırtiya xwe gihande karkeran.

Bremen/ Bedo

Aachen:

KURDISTAN ÇALIŞMA GRUBU KURULDU

28 Kasım günü bir grup Kürdistanlı işçi ve öğrenci biraraya gelerek Kürdistan Çalışma Grubunu oluşturdular. KOMKAR sempatisan işçi ve öğrenciler olarak daha önceleri de yörede çalışmalarını ve mücadelemizi yürütüyorduk.

Bundan sonra çalışmalarımızı ve mücadelemizi daha programlı, daha verimli yürütmek amacındayız. Bu nedenle Çalışma Grubu biçiminde örgütlendik, kendi aramızda görev bölümü yaptık, çalışma alanlarımızı belirledik.

Halkımızın sesini daha gür bir biçimde duyarmak, KOMKAR'ın saflarını güçlendirmek için gerekli olan bu adımı tüm arkadaşlarımızdan duyurmaktan kıvanç duyuyoruz.

Buna göre, eğitim seminerleri, enformasyon geceleri, kitap sergileri, folklor çalışmaları ve KOMKAR'ın merkezi eylemlerine katılarak bize düşen görevleri yerine getireceğiz.

İnanıyoruz ki mücadelemiz, bulunduğumuz Avrupa'nın en modern şehirlerinden, Kürdistan dağlarında kükreyen peşmergelerin narasıyla kopmaz bir bütündür.

RODİ

★ ★ ★ ★ ★

YABANCI DÜŞMANLIĞINA KARŞI AÇIK OTURUM

Sosyal Demokrat Parti SPD'nin gençlik örgütü JUSO tarafından yabancı düşmanlığına karşı bir açık oturum düzenlendi.

Oturumda, yabancı düşmanlığının ardındaki toplumsal nedenler, yabancı düşmanlığının işlevi gibi konular tartışıldı. Pekçok Alman ve yabancı örgüt temsilcisi söz alarak neona-

zilerin yabancı düşmanı eylemlerine dikkati çekerek, bunlara karşı mücadele edilmesinin gereği üzerinde görüş belirttiler.

Açık oturumun sonunu, Derneğimiz folklor ekibi Kürdistan'ın en güzel oyunlarını sergileyerek tamamladı. Ayrıca kitap ve yemeklerimizi sergiledik.

Şerifzade/Dortmund

ŞEVA KURDISTANÊ

Dı roja 26.10.1982'a KOMELA KURDÊN AVUSTRALYÊ şevêki Kurdi lı bajarê Sydney'e da pêk ani. Nêzikê 400 mêvanên Kurd, Tirk, Erebi, Australi û Asuri dı şevê da beşdar bûn. Şevê da bı Kurdi, İngilizi, Tırki û Erebi lı ser rewşa Kurdistan axıftın hat çekırın. Koma folklorên Kurdistanê stran û govendên geli nişan dan. Ala Kurdistanê û sloganên netewî û navnetewî her çar hêlên mêvanan xemilandın. Bı kêfxweşi û dışadi şev dawi bû.

KOMELA KURDÊN AVUSTRALYA

ŞEVA ÇANDİ Û DOSTİNYÊ

Lı gor rêzana xebata Komela Karkerên Kurdistan, car-car lı komelê şevên candî pêk tîn. Dı van şevên ha da karkerên Kurdistanê çanda xwe dıbinin, hevdu nasdıkın û demên xwe nav şahıyan da diborinin.

Şeveke hûsa, 4'e Çileyê Peşın 1982'a roja şemiyê, cihê Komela Karkerên Kurdistan lı Berlina Rojava pêk hat. Nêzikê 300 mêvan şevê da beşdar bû. Bı rasti jı mena şevê hêj gırıngtır bû. Jı ber ku gelek mêvanên Elman jı hatibûn.

Dı destpêka şevê da, bı Kurdi, Tırki û Elmani armanca şevê hat diyar kırın.

Bı vê şevêda karkerên Kurdistanê carek dın jı diyarkırın, ku em dıkarın û dıxwazın lı gelê Elman va baş û brati bıxebitın û jıyana xwe derbaz bıkin. Lı aliye dın, wek her caran, Elman disa çanda gelê Kurd dıtin û naskırın. Ya xweştir ew bû, ku lı dımahika şevê karkerên Kurdistan û Elman bı sêtan bı hev ra govenda Kurdistanê listın. Wexteki baş, geş raborandın.

Xelef/ Berlina Rojava

NAMEYÊN
XWENDEVANAN

izine giden işçilerden haraç aldılar

Değerli arkadaşlar,
Geçen yaz aylarında Kürdistan'ın Maraş iline izinlerini geçirmek üzere gidip gelen işçi arkadaşlarımdan dinlediğim bazı örnek olayları size aktarmayı gerekli gördüm. Yayınlarsanız memnun olurum.

Maraş'ın M. köyü 300 hanelik bir köy. Esasında bir tanesi hariç o yörede bulunan köylerin hepsi Kürt köyleri. O bir köyde de Çerkezler yaşıyor. Çerkez köyünün bitişiğinde bir karakol var ve Kürt köylerinin tümüne giden yol oradan geçiyor.

Gidip gelen arkadaşlar sık sık köy baskınlarının yapıldığına ve kadın-erkek, çocuk ayırımı yapılmadan insanların sıra dayğından geçirildiğine dair bir sürü olay anlattılar. Genellikle köy baskınlarının ve meydana dayğının gerekçesi belli: Silah ve kaçak arama.

Faşist cunta başa geldikten sonra her aile bir silah teslim etmek zorunda bırakılmıştı ve

elinde silah bulunmayanlar da hayvanlarını, eşyalarını satarak temin etmişlerdi.

Ama faşist cuntanın askeri çeteleri bunlarla yetinmiyorlar. Onlar Almanya'dan izine gelenlerin de baskıdan nasiplenmelerini gerekli görüyorlar. İzine giden arkadaşların pasaportları kontrol gerekçesiyle toplatılıyor. Arkasından pasaportu geri alabilmeleri için işçilerden 50'şer bin lira para isteniyor. Daha sonra bir kaç hafta içerisinde 70 civarında pasaportun toplandığı ve çok sayıda kişiden enaz 50'şer bin lira haraç alındığı, hatta bazılarının 100-150'şer bin lira verdikleri anlaşıyor.

Çerkez köyü ile Kürt köyleri arasında yıllardan beri MİT ve benzeri devlet kuruluşları kanallıyla alevi-sünni çatışması yaratılmaktadır. Bu sene ise Kaymakam ve yandaşları köylüleri birbirlerine düşürmek ve bundan yararlanıp haraç toplamak için yeni bir çorap örler hal-

kın başına. Çerkez köyünün yakınından geçen bir dere var ve yıllardır diğer köyler bundan yararlanıyorlar. Kaymakamlık, hayati derecede önemi olan bu suyun yolunu Çerkez köyüne çevirir ve Kürtlerin yararlanmalarını önlemeye çalışır. Bunun üzerine doğal olarak köyler arasında huzursuzluk başlar. Tabii ardından da köylere operasyonlar düzenlenir, halka dayak atılır, rüşvet istenir. Kürt köylülerine giden araçlar askeri karakol olan eşkiya çetelerinin yuvası önünde durdurulup, arama yapılır vs. Özellikle M. köyünden olan insanlara akla gelebilecek her çeşit iğrenç baskı uygulanır.

Son zamanlarda ise yukarıda bahsettiğimiz Karakol çavuşu yükünü tutup doymuş ve evlenerek köyün birine yerleşmiş. İlçedeki diğer rüşvetçi takımının dediklerine kulak asmıyor, onların haraç isteklerini red ediyormuş. Tabii bunun üzerine araları şimdi hayli açılmış.

Günün birinde ilçeden komando taburundan bir birlik operasyona gelmiş. Komando taburunun komutanı köyü aramak isteyince, karakol komutanı karşı çıkmış. Bu arada köylülerden birisi ise koyun kesmek zorunda bırakılmış, içkiler aldırılmış. İki komutan sarhoş olduklarında iyice bozuşurlar. Sonunda köylülere dayak atmadan komandolar geri dönerler. Bakalım bu çekişme nasıl sonuçlanacak.

Anayasa oylaması adı verilen komediden önce ise karakol komutanı bütün köylere haber salmış. "Hangi köyde, kaç tane hayır oyu çıkarsa o köyden o kadar silah temin etmesini isterim ve o kadar da operasyon düzenlerim ona göre" demiş. Eh, faşist çete işbaşına geldiğindenberi hergün operasyonlarla yüz yüze yaşayan köylülerin hayır oyu vermeleri düşünülemez elbette...

Şêxo

POLİTEKNİK OLAYLARI VE OĞRETTİKLERİ

1967 yılında Yunanistan'da yönetimi ele geçiren faşist Albaylar cuntasına karşı Yunan halkının verdiği kahramanca mücadele, bu gün faşizmin pençesi altında inliyen tüm halklar açısından yararlanılacak derslerle doludur. Gene bu mücadele içerisinde Politeknik direnişinin ise özel bir anlamı var.

7 yıllık bir iktidar döneminden sonra 1973 yılında faşist Albaylar cuntası, başarısızlığa uğramış, içerde ve dışarıda büyük ölçüde tecrit olmuştu. Yunan emekçi halkının faşizme karşı mücadelesi giderek genişlemekteydi. 15-16 ve 17 Kasım günlerinde, Politeknik okulunda öğrenciler bu mücadelenin bir örneğini yığitçe gerçekleştirdi.

Öğrenciler, okula bir radyo istasyonu kurarak cuntaya karşı yayın yapmışlardı. Faşist cunta ise buna karşı zora başvurmuş ve silah gücüyle direnişi sona erdirmeye çalışmıştı. Ama anti-faşist mücadelede ölümü göze alan Yunan halkının genç evlatları, askeri birliklerin saldırılarına karşı yığitçe

direnmişlerdi. Sonunda tanklar okulun bahçesine sokularak öğrencilerin üzerine sürülmüş ve 47 genç şehit düşmüştü.

İşte bugün faşizmi işbaşından defetmiş olan Yunan halkı, her sene Politeknik okulu olayları nedeniyle törenler düzenliyor ve ölümlerin anısı önünde saygı duruşunda bulunuyor.

Bu yıl düzenlenen anma toplantıları da üç gün sürdü. Komünist, sosyalist ve diğer ilerici kişi ve kuruluşlar törende yerlerini aldılar. Onbinlerce kişilik gruplar Politeknik katliamı nedeniyle faşizmi bir kez daha lanetlediler.

Türkiye ve Kürdistanlı siyasi mültecilerin kaldıkları kamp-ta yaşayanlar da organizasyon komitesine başvurarak Yunan halkıyla birlikte yürüme iste-diklerini açıkladılar. Komite bu istemi memnurlukla kabul etti. Bunun üzerine değişik politik düşüncede olan mülteciler, "Kardeş Yunan Halkı" başlıklı ortak bir metin hazırlayıp komiteye verdi. Komite tarafın-dan bu metin defalarca hoparlörden okundu.

Türkiyeli ve Kürdistanlı ilericiler, faşist cuntanın Türkiye halkları üzerinde uyguladığı baskı ve terörü, Kürdistan'daki insanlık dışı operasyonları, ırkçı uygulamaları sergilediler.

130 bin civarında kişinin yer aldığı miting sırasında ortaklaşa hazırlanan çelenk okul bahçesine konuldu. Ayrıca bastırdığımız 25 bin bildiriyi de miting süresince dağıttık. Biz Politeknik olaylarını düşünürken ve alana toplanan yüzbinden fazla insanı düşünürken:

O gün faşizme karşı Yunan halkının hıncının volkan olduğu bir gündü.

O gün faşizmin 47 kardeşleri tanklar altında ezdiği gündü, diye düşünüyorduk ve aklımızdan ülkelerimizde halklarımıza yapılan zulmü hiç çıkarmıyorduk. Faşist cuntayı böyleli görkemli gösterilerle lanetliyeceğimiz günlerin uzak olmayacağı inancıyla, tüm anti-faşistlere başarı dileklerimizi iletiyoruz.

NOT: Faşist belirlemesi nedeniyle kamp-ta bulunan TKP ve Kurtuluş taraftarları ortak platformda yer almadılar.

F./Kamp Lavrion/ Atina

CİYAYÊ KURDA

Hevalên delal,

Ez silavên şoreşgeri û germ ji bo hevalê karker û xebatkârên dîlsoz dîkîm.

Her weki ku diroka Kurdistanê wusan nişan dide, ku welatê me iro ji dî bin destên xwedi sermiyandar û koledaran da bî xwin tê avdan. Lê evqas mexwapin. Em bawerîn, ku ırgelê me li ser doza sosyalizmê baweriya xwe bî rîzgari û azadiya Kurdistanê xurttir bûye û dibe.

Ez doza gelê me piroz dîkîm û serfiraziye hemû gelên bîndest dîxwazim. Ez helbestek xwe diyari we dîkîm. Bî silavên dîlgermî.

Tayfour Karakhalil
Afrin/Kurdistan Suriyê

SERMAYEDAR

Sermayedar
Xwinxar û xwinmij û koledar
Bî salan bû hezar hezar û hezar
Lî gelan û çîna karkeran
Lêdan û zindan û agir û ar

Lo lo lo gelo
Rabe
Rabe
Hilde carek serê xwe
Bîlnd û bîlnd
Bîpeltîqin gunîrê hezar salî
Bîkuj sermayedar
Da ku bumrî koledar

ÇIKMAZ SOKAKTA TELAŞ

Bir süredir Apocuların çıkardığı gazeteyi izliyorum. Doğrusunu söylemek gerekirse bu grup yayın yapmaya başladığı zaman bir hayli sevinmiştim. Çünkü eskiden bu tür çalışma yöntemlerini esastan reddeden ve kitleler önünde görüşlerini tartışmaktan kaçınan Apocuların bu noktaya gelmeleri iyi bir gelişmeydi. Artık kapalı kapılar ardındaki dedikodular değil, herkesin gözü önünde yazılıp çizilenlere bakarak değerlendirecektik bu hareketi.

Ama bugün Apocuların söylediklerine bakıyoruz hiç te geçmişteki hatalarından ders çıkarmışa benzemiyorlar. Yaptıkları bir sürü yanlış kabul etmiyor, onları savunuyorlar. Yapmadıkları birçok doğru işi de yaptıklarını ileri sürüp başkalarını kandırmaya çalışıyorlar. Örneğin: Son zamanlarda habire 1973-78 döneminde ideolojik mücadele verdiklerini iddia ediyorlar. Bizler, yani Türkiye Kürdistan'ını ve Apocuları bilip tanıyanlar geriye dönüp bakıyoruz, onların böyle bir çabalarına rastlamıyoruz. Bahsettikleri dönemde Türkiye'de yayın çıkarma olanakları vardı ve her konu tartışılıyordu. Üstelik burjuvazinin bu konuda yaptığı baskılara karşı mücadele vermek de devrimci çalışmanın bir parçasıydı. Apocular o zaman "burjuvazinin izniyle yayın çıkarılamaz" gibi sakat bir mantıkla yayın yapmaya yanaşmıyor, bu tür çalışmaları küçümseyordular. Dillerinde yalnızca silah lafı vardı, başka birşeye akılları da ermiyordu. Oysa o dönemde sol hareketin yayınlarında yoğun tartışmalar ve polemikler vardı ve burjuvazi hiç te bundan hoşnut değildi. Onları engellemek için çok çaba harcıyordu. Kaldı ki Apocuların kapalı kapılar ardında söylediklerini başka siyasi hareketler kitleler önünde açıkça tartışıyordu. Bu çalışmalar sayesinde Kürdistan'da sosyalist dünya görüşü yaygınlık kazandı, burjuva ideolojisi yenilgiye uğratıldı ve sosyal şovenizm teşhir edildi. Örneğin: Bugün Özgürlük Yolu kal-kar da ideolojik mücadele verdiğini söylerse, gerek yayınlarında yazdıkları ve gerekse sendikalarda, demokratik örgütlerde, kitleler içerisinde yaptığı pratik çalışmalar bunun somut ve tartışılmaz kanıtlarıdır. Ya apocular nerde verdiler ideolo-

"Bu hareketin yazdıklarına ve söylediklerine bakıyoruz dün ile bugünü birbirini tutmuyor..."

"Dün tüm Kürdistanlı devrimci ve yurtsever hareketleri düşman ilan etmişlerdi, gene onlara göre tüm Türk solu sosyal şovendi ve bu hareketler devrimin önünde engeldiler, onun için önce bunları ortadan kaldırmak gerekiyordu..."

jik mücadeleyi acaba? Yoksa lafını çokça ettikleri Kürdistan dağlarındaki kurtlarla, kuşlarla tartıştılar da kimsenin kahramanlarımızın bu çabalarından haberi mi olmadı?

Bu hareketin yazdıklarına ve söylediklerine bakıyoruz dün ile bugünü birbirini tutmuyor. Gazetelerinde bir sürü şeyi alt alta yazıyorlar, sanki amaçları kimse bir şey anlamasın. Herşey karmakarışık. Aynı şeyleri tekrarlıyorlar, bir paragrafta savunduklarını bir sonrakinde inkâr ediyorlar. Apocular hâlâ gereksiz ve içi boş bir sürü şeyi alt alta sıralamakla, kuru sözlerle kitlelerin kendilerini çok bilgi göceklerini umuyorlar. Tipik küçük burjuva mantığı. Ben burada birkaç konuda bu hareketin çelişkilerini ve tutarsızlıklarını da açıklamak istiyorum.

Dün tüm Kürdistanlı devrimci ve yurtsever hareketleri düşman ilan etmişlerdi, gene onlara göre tüm Türk solu sosyal şovendi ve bu hareketler devrimin önünde engeldiler, onun için önce bunları ortadan kaldırmak gerekiyordu. Bunlar bildirilerinde var olan görüşlerdir. Bugün ise hiç bir şey olmamış gibi geçmiş hatalarını görmeye bile yanaşmadan habire cephe lafları ediyorlar. Kısa bir süre önce ise "Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi" diye bir cepheye girdiler. Ama apocular dün sosyal şoven diye saldırıp ortadan kaldırmayı planladıkları ve selam dahi vermedikleri bu hareketlerle nasıl oldu da bir araya geldiler? Bu konuda hiçbir açıklama yapma gereği bile duyulmuyor.

Apocular dün bir çok siyasi hareketten insan öldürdüler. Bu yüzden çok sayıda yurtsever kişi yaşamını yitirdi. Örneğin ben Dersimliyim ve bölgede Apocular tarafından katledilen bir çok genç tanıyorum. Aynı şeyler diğer bir çok bölgede de yapıldı. Peki bunlar doğru şeyler mi? Tüm bunların adına devrimci eylem mi diyeceğiz? Neden bunların yanlış olduğunu kitlelere açıklamıyorlar? Devrimcilik adına ortaya çıkıp yurtsever hareketlere saldırmak

ve ortalığı kana bulamak ne zamandan beri devrimci eylem olmaya başladı?

Dün sosyalist ülkelere revizyonist diyorlardı, şimdi herhangi bir gerekçe getirmeden sosyalist demeye başladılar. Dün yayın çıkarmayı dernek ve sendikalarda çalışmayı "burjuvazi izin veriyor, öyleyse yanlış" mantığıyla red ediyorlardı, şimdi bunları yapıyorlar. Sormak gerekir acaba Alman burjuvazisinin Türkiye'dekinden farklı bir yanı mı var ki orada yanlış buldukları işleri burada yapıyorlar? Dün tek çözüm yolu olarak bağımsız Kürdistan'ı savunuyorlardı. Bugün bakıyoruz gene yayımlarında aynı lafları tekrarlıyorlar. Ama imzaladıkları cephe programına bakıyoruz, bağımsızlığın yanısıra federasyon, otonomi, özerklik vs. yi de çözüm yolu olarak görüyorlar. Neyi savunuyorlar acaba? Yalnız bağımsızlığı mı, yoksa diğerleri de var mı? Eğer otonomiye bir çözüm olarak görmüyorlarsa, İran ve Irak hareketlerine, otonomi talepleri var diye niçin saldırıyorlar?

Aslında bütün bu çelişkiler, bu tutarsızlıklar nedensiz değil. Apocular geçmişte tek mücadele yolu olarak silahlı mücadeleyi gö-rüyorlardı. Ama silahı da doğru kullanmayı beceremediler. Devrimci ve yurtsever insanları kurşunladıkları yetmiyormuş gibi bir de "feodallara karşı savaşıyoruz" adı altında kitlelere saldırdılar. Apocular ağaların ve aşiret reislerinin kontrol ettiği bilinçsiz kitleler içerisinde sabırlı ve kararlı politik çalışma yapma yolunu tutmadılar. Sırtlarını bir aşiret reisine veya ağaya dayayıp, diğer reis veya ağalara saldırdılar. Feodal güçler ise bu hatalardan yararlanarak bilinçsiz kitleyi etraflarında kenetlediler ve sonuçta aşiretlerarası, ağalararası kavgalar, çatışmalar büyüdü. Apocular ağalardan yararlanacaklarını düşünürken, ağalar onlardan yararlandılar. Bilinçlendirip feodallara ve sömürgecilere karşı devrimci saflara çekmemiz gereken emekçi insanlar birbirleriyle adeta savaşa tutuştular ve

bu hata Kürdistan'a çok pahalıya mal oldu. Halk terörden, kördüğüşünden bıkip usandı. Sömürgeciler bu hatalardan yararlanarak devrimci hareketi karaladılar ve kendi saldırıları, terörü için gerekçe yaptılar. Şimdi geriye dönüp yapılan bu korkunç hatalardan ders çıkaracakları yerde hâlâ "devrimci eylemler" deyip çıkıyorlar işin içinden. Açık söylemek gerekirse bu eylemler feodalların ve sömürgecilerin işine yaradı.

Ancak apocuların kendi deneyimleriyle önderleri böyle söyleseler bile kimsenin bunlara kanacağı yok artık. Apocu hareket geçmişte düşmanın gücünü küçümsemiş, kendi gücünü ise abartarak tabanını kandırmaya çalışmıştı. Silahlı savaştan en çok bahsettikleri bir dönemde cunta geldi. Ve savaş lafını ağzından düşürmeyen bu hareket herhangi bir direnme göstermeyi başaramadı. Faşist cunta çok rahat bir şekilde ve kısa bir süre içerisinde apocuları darmadağın etti. Yüksek perdeden konuşan apocuların hayal kuleleri böylece yıkıldı. Söyledikleriyle gerçeklerin birbirlerine ne derece ters olduğu pratikte birkez daha açığa çıktı. Doğru olmıyan bir politika bir kez daha iflas etmiş ve yanlış hesap Bağdat'tan dönmüş oldu. Bu durum ise hem kitlelerin ve hem de Apocuların saflarına katılan iyi niyetli yurtsever gençlerin gözünü açtı ve gerçekler daha iyi biçimde açığa çıktı. İşte şimdi Apocu "önderler" in telaşa herşeyi tersyüz etmelerinin, hırçınlıkla sağa sola saldırmalarının temel nedeni budur. Oysa eğer Apocu hareket yanlış ve hatalarını görmeyi başlarsa, Kürdistanlı yurtsever hareketlerin saflarında yer alabilirse Kürt halkına hizmet etmiş olacak. Halkımızın çıkarı böylesine yanlışlıklardan kurtulmayı, hatalardan ders çıkarmayı zorunlu kılıyor. Eğer hatalar görülemez ve eski yöntemler sürdürülürse halkımızın mücadelesi daha çok zarar görür. Yurtsever insanların yeri yurtsever saflar olmalıdır, hırçınlık, gerçek dışı iddialar, saldırganlıklar mücadeleye zarar verir. Herkes geriye dönmeli ve olup bitenleri yeniden gözden geçirmeli, gerçeklerden, doğrulardan uzaklaşmama çalışmalıdır.

Saygılarımla.

T.M./Fransa

MARAS KATLIAMININ HESABINI SORACAĞIZ

Bundan 4 yıl önce, 23 Aralık 1978 günü halkımız Maras'ta yeni bir katliam yaşadı. Sivil faşist güçlerden MHP'nin de içerisinde bulunduğu saldırganlar, emekçi halkımıza, ilerici ve yurtsever insanlarımıza karşı saldırıya geçerek 200'e yakın kişiyi öldürdüler.

Bugün Maras katliamını değerlendirirken, ilerici kesimlerin dahi zaman zaman içerisinde düştükleri yanılgıları bir kenara bırakmak ve olayı gerçekçi bir açıdan değerlendirmek zorunda olduğumuzu unutmamalıyız.

Bu soykırımı, her şeyden önce emperyalist çevrelerle telceli Türk burjuvazisi tarafından ortaklaşa gerçekleştirildi. Onların amacı bir yandan Kürdistan'da gelişen ulusal-demokratik hareketi geriletip sindirmek ve halkımızın saflarını bölmek, diğer yandan ise Türkiye'ye getirmek istedikleri faşist rejime uygun bir ortam hazırlamaktı. Esasında 1960'lardan sonra CIA, "Barış Gönüllüleri" ve benzeri ajanları kanalıyla Türkiye ve Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısını saptarken, etnik haritasını çıkarırken bugünleri düşünerek hareket etmişti.

Maras katliamının hazırlıkları yapılırken özellikle alevi-sünni çatışmasından yararlanıldı. Hatta çok çok sayıda emekçi insan bu propagandanın etkisinde kaldı, saldırganların bir bölümü bu düşünceyle hareket ettiler. Ancak buna bakarak olayın bir alevi-sünni çatışması biçiminde değerlendirilmesi mümkün değildir. Unutmamak gerekir ki sömürü çevreleri savaş çıkarır ve başka ülkeleri işgal ederken de gerçek niyetlerini açığa vurmaz, çeşitli bahanelerle bunları inkârâ yönelirler. Ecevit de Kıbrıs'ı işgal ederken yaptığına "Barış Harekatı" adını takmıştı.

Bu katliam, Türk burjuvazisinin Kürt halkına yönelik bir saldırısıdır ve onun asıl düzenleyicileri de devletin resmi güçleridir. Özünde bu, CIA ve MIT eliyle düzenlenen bir katliamdır. Sivil faşist güçlerden MHP'nin aktif rol alması, perde arkasındaki asıl düzenleyicileri unutturmamalıdır.

Katliamı düzenliyen güçler, bunu "Türklüğün Şahlanişi" olarak nitelendirmişlerdi. Bu slogan gerçekten de doğrudur.

Maras katliamı "Türklüğün Şahlanişi" demek olan Kemalizm geleneğinin devam ettirilmesidir. Bu gün ise bu slogan

da ve üstelik de hiç bir anarşik olayın meydana gelmediği illerinde dahi sıkıyönetime başvurulmasının başka bir anlamı da olamazdı. Kaldı ki yalnız başına bu bile, katliamın devlet eliyle düzenlendiğini gereği gibi açıklığa kavuşturuyor.

ın, erkek, genç, ihtiyar ve çocuk ayırımı yapılmadan insanlarımız baltalarla parçalandılar boğazlandılar ve kurşunlandılar. Evleri ateşe verildi.

Bugün yönetimi elinde bulunduran faşist çete ise, dünün kanlı saldırılarını, insanlık dışı

faşist cunta için en önemli ideolojik propaganda malzemesidir.

Maras soykırımı sırasında Ecevit iktidardaydı. Önceden herşey bilinmesine rağmen Ecevit hükümeti neden her hangi bir önlem almadı? Türk burjuvazisi bu olayı bahane ederek işçi sınıfının yoğun olduğu büyük kentlerde ve Kürdistan'da sıkıyönetim ilan etmek istiyordu. Ecevit de böylesi bir sıkıyönetimden yanaydı, çünkü o da enaz diğer burjuva politikacıları kadar devletin "yüksek çıkarları"ni gözetmekteydi. Diğer taraftan CHP zaten faşist tertiplere karşı kararlı davranmıyor, pasif bir tutum takınıyordu. "Sağa da, sola da karşıyız" safsatası ile faşist tertiplere göz yummasının ilk örneği değildi bu olay.

Nitekim plan adım adım uygulandı ve katliam sonrasında hemen sıkıyönetim ilan edildi. Katliamı gerçekleştirenler faşist güçler olmalarına rağmen, sıkıyönetim kanalıyla baskı altına alınanlar; işçi sınıfı, öğretmenler, memurlar ve Kürt halkıydı. Zaten Maras katliamının bahane edilerek Kürdistan'ın hemen hemen tamamının

Olay sonrasında halkın gözünü boyamak için bazı faşist saldırganlar gözaltına alındılar. Sonra mahkemeleri uzun zaman devam etti. İki yıla yakın süredir de yargıtayda bekletiliyor. Katliamın görünürdeki bazı suçluları hâlâ ortalıkta dolaşıyorlar. Gerçi olayın sanıklarından sözde 22 kişiye idam cezası verilmiş durumda ama, bu cezaya çarptırılanlar asıl suçlular olmadıkları gibi, yargıtayın bir sonuca varacağı da yok. Kaldı ki bu aşamadan sonra karar verilse bile daha önce bırakılan suçlulardan kimseyi bulmak da mümkün değil.

Mahkemelerin bu durumu burjuva sahtekârlığını ve ikiyüzlülüğünü ortaya koyan bir örnektir. Yoksa elbette Maras katliamı ve benzerlerinin hesabının görüleceği yerler bu mahkemeler olamazlar. Halkımız tüm bunların hesabını özgürlük mücadelesini zafere ulaştırarak suçlulara hak ettiği tarihi dersi vermek suretiyle soracaktır.

Sonuç olarak Türk devlet güçleri ve sivil faşist çeteler Maras'ta Kürt halkına karşı yeni bir soykırımına girişti. Ka-

uygulamalarını kat kat arttırmış bulunuyor. Kanlı generaller cuntası, ülkemizde açlık ve yoksulluğu her gün biraz daha arttırıyor. Köylerimiz, mahallelerimiz basılıyor, insanlarımız keyfi biçimde işkenceden geçiriliyor, tutuklanıyor, katlediliyorlar. Irkçı-faşist terör Kürdistan'da hayatı tam anlamıyla cehenneme çevirmiş durumda. Amerikan uşağı faşist generaller cuntasının işkencehaneleri, Hitler'in toplama kamplarını ve kukla yönetim dönemindeki Saygon zindanlarını aratmıyacak bir durumdadır.

Ama faşist generaller ve onların emperyalist efendileri şunu unutmasınlar ki, halkımız yüzyıllardır baskıya ve teröre göğüs gerdi ve ona karşı savaştı. Katliamlar ve sürgünler karşısında direnen, mücadelesi hergün biraz daha ileriye doğru gidip gelişen Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesinin tüm bu güçlükleri aşacağına olan inancımız sonsuzdur. Halkımız, kölelik zincirlerini paramparça edecek ve özgürlüğüne kavuşacaktır. Sömürgeci-faşist sürüler ise alçakça yöntemlerle dökükleri kanlarda boğulup gideceklerdir.

arjantin cuntası sallanıyor

16 Aralık 1982 günü Arjantin'in başkenti Buenos Aires'de yüzbinlerce insan faşist cuntaya karşı yürüdü. Kitleler cuntanın işbaşından uzaklaştırılmasını ve işlediği suçlarından ötürü hesap sorulmasını içeren sloganlar haykırdı. Başkanlık sarayına doğru yürüyüşe geçen göstericileri polis ve jandarma zor kullanarak dağıtma-ya çalıştı, çıkan çatışmada çok sayıda kişi yaralandı. Direniş çeşitli biçimlerde sürüyor.

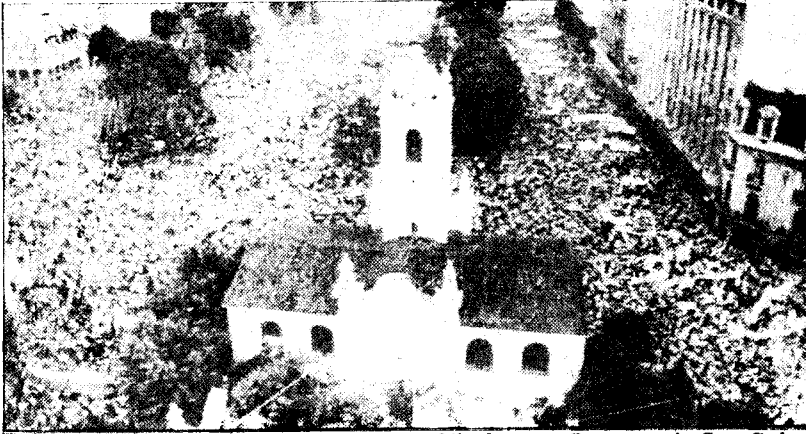
Faşist Cuntanın 6 Yıllık Bilançosu

Bilindiği gibi 1976 yılı Mart ayında kara, hava ve deniz kuvvetleri komutanlarından oluşan askeri cunta, ülkedeki ekonomik ve politik kargaşalığı gerekçe göstererek zorla yönetime elkoymuştu. İşbaşına geldikten sonra tüm parti, kitle örgütü ve sendikaları kapatan cunta üyelerinden birini de "Devlet Başkanı" ilan etti.

Ülke ekonomisini düze çıkarmak, politik istikrarsızlığa son vermek ve tirmanan terörü önlemek demagojisiyle yönetime geldiğini ileri süren cunta, kitlelere "Yeni

altında ülke çapında onbinlerce kişinin katıldığı protesto eylemleri düzenledi. Bu gelişmeler karşısında kontrolü tümünden kaybetmemek amacıyla, cunta son karar yetkisi kendisinde olmak koşuluyla yönetimi parça parça devretmeye hazır olduğunu açıklamıştı. Bu arada ABD'li efendilerine çok güvenen faşist cunta Malvinas krizini de kendi çıkarları doğrultusunda kullanmayı düşünüyordu.

Ancak ABD'nin İngiliz emperyalizminden yana tavır alması üzerine cunta daha da çıkmaza girdi. Kitlelerin artan baskısı karşısında Cunta şefi istifa etmek zorunda kaldı. Yeni cunta şefi Ekim 1983'te de seçimlerin yapılacağını belirttiyse de kitleler seçimlerin Mayıs 1983'te yapılmasını istiyor. Halk kitleleri cuntanın yönetimden uzaklaştırılmasında kararlı davranıyor. Bu nedenle de Aralık 1982 kitlesel eylemlerinde yalnız cuntanın düşürülmesi değil, yaptıklarından ötürü hesap sorulması da atılan sloganlarla sık sık dile getiriliyordu.

Uluslararası Sermayenin Son Çabası

bir ulusal düzen " vaadediyordu. Oysa altı yıllık yaşamın kendisi, söylenenlerin tersine ülkenin daha büyük darboğazlar içerisine girdiğini kanıtladı.

1976 yılından buyana kişi başına ulusal gelir %6.1, genel sanayi üretimi 1970 yılına oranla %17, ülke ekonomisinde ağırlıklı bir rolü olan otomobil sanayi üretimi ise %65'lik bir düşüş gösterdi. Sanayi tesisleri bugün ancak %55 kapasite ile çalışabilmektedir. Enflasyon yılda yaklaşık %100'lük bir artış kaydediyor. (Şubat 1981-82 döneminde bu oran %149 idi). 1976 yılında bir Amerikan Dolarına karşılık 28 Pesos ödenirken, bu miktar bugün 20.000 Pesos'tur. İşsizler ordusunun sayısı 2 milyona, dış borçlar ise 50 milyon dolara yükseldi. Kısacası faşist cuntanın, emperyalist tekellerin istemleri doğrultusundaki ekonomik politikası ülkeyi iflasın eşiğine getirdi.

Altı yıllık dönem içinde yapılan operasyonlarda 30.000 kişi kayboldu. Yakınlarının tüm çabalarına rağmen "kayıp"lardan bugüne kadar haber alınamadı.

Malvinas (Falkland) adaları krizi öncesi bu gidişe dur demek için 30 Mart 1982'de sendika ve partiler "Ekmek, Barış ve İş", "Kahrolsun Askeri Cunta" sloganları

Bolivya örneği bir gelişmeyi engellemek için uluslararası sermaye kolları sıvandı. Başta IMF olmak üzere batılı bankalar büyük çaba sarf ediyor. Reuter Ajansına göre "Arjantin'de varolan ekonomik kaosu atlatabilmek için 250'den fazla batılı büyük banka 3 Ocak 1983'te milyarlarca dolarlık yardım yapılması kararını imzaladı. Mali yardımın örgütleyicilerinden Citibank Başkan Yardımcısı William Rhode bunu "uluslararası banka dünyasının Arjantin'in geleceğine duyduğu güvenin ifadesi olarak" nitelendiriyor. Bunun dışında IMF'nin de milyarlarca dolarlık yardımı kararlaştıracağına kesin gözle bakılıyor. Böylelikle Arjantin'deki iç ve dış politik değişikliklere şiddetle karşı çıkan güçlerin konumu güçlendirilmek isteniliyor - ki bu güçler yıllarca sürdürülen politikanın ve sonuçlarının sorumlularıdır.

Ancak, cuntanın 6 yıllık politikasının zararlarını iliklerine kadar yaşıyan Arjantin halkı ve onun ilerici güçleri bu girişi

boşa çıkaracak güçteler. Yeter ki muhalefet tüm gücünü cuntaya ve onun destekleyicilerine karşı birlikte seferber edebilsin.

« İŞKENCE-İLTİCA HAKKI»

PANELİ YAPILDI

Bilindiği gibi bundan bir süre önce Baden Württemberg yüksek idari mahkemeleri, yeterli kanıtlar bulunmasına rağmen iki Kürdistanlı'nın iltica talebini reddetmişti. Her iki kararda da, başvuruda bulunanlara işkence yapıldığı kabulleniliyordu. Ancak mahkemeler, yapılan işkenceyi tıpkı Türk hükümetinin mantığıyla "Türk devletinin güvenliği" açısından zorunlu görüyor ve iltica nedeni olarak kabul etmiyorlar.

Bu kararlar aralarında bir çok hakim de bulunduğu Alman demokratik kamuoyunun geniş tepkisine yol açtı ve uluslararası antlaşmalarla güvence altına alınan insan haklarına aykırı bulundu.

Bu arada protestan Kilisesi Akademisi de 9 - 10 Aralık tarihlerinde Stuttgart'ta hukukçu, gazeteci, iltica sorunuyla ilgili çalışma yapan kişiler ve Kürtleri temsilen de KOMKAR'dan iki temsilcinin yer aldığı bir panel düzenledi.

Paneli bir konuşma ile açan Akademi yetkilisi, bu kararlarla insan hak ve özgürlüklerinin ayaklar altına alındığını belirterek "Türkiye'de Kürt halkına karşı salt Kürt olmaları nedeniyle baskı uygulandığını, bu baskılara karşı koymak kadar doğal birşey bulunmadığını" açıkladı.

Panelde sorun sosyal, hukuksal ve politik açıdan değerlendirildi. Alınan kararları savunanların görüşleri KOMKAR temsilcilerinin ortaya koydukları somut veriler ve yaptıkları geniş açıklamalarla çürütüldü. Aralarında Kamu Hizmetlileri Sendikası temsilcisinin bulunduğu birçok kişi kararların politik olduğunu ve NATO'nun çıkarlarına uygun düştüğünü, hukuksal görünümün sadece bir kılıf olduğunu vurguladılar. Gene Uluslararası Af Örgütü temsilcisi de, uluslararası hukuk kurallarına göre işkencenin insan onurunu ayaklar altına alan bir eylem olduğunu, bunun hiç bir şekilde haklı gösterilemeyeceğini ve bu nedenle de kararın bir skandal niteliğinde bulunduğunu belirtti. Temsilci Türkiye'deki davalarda hiç bir hukuksal kuralın gözetilmediğini, insanların düşüncelerinden ve milliyetlerinden ötürü cezalandırıldıklarını somut örneklerle anlattı.

Sonuçta panele katılanların tümü Türkiye'de Kürt halkı üzerinde sürekli baskı bulunduğunu ve 'F.Almanya'daki resmi makamların da buna NATO'nun çıkarları açısından bakarak göz yumdukları kararına vardılar. Alınan sonuç Kürt halkının sorunlarının dış kamuoyu nezdinde tartışılması ve tanıtılması açısından önemli bir gelişmedir.

ROJNAMA "KURDISTAN" DERHEQA PEVGIRÊDANA KURDA Û ERMENYADA

TOSNÊ REŞÎT

Dawiya sedsaliya derbazbûyî li Kurdistanê bir û baweriya welatperwariyê pîr bela bi bûn. Pey hev her carêk li perçeki Kurdistanê, tevgerê çekdar pêşda dihatin. Gelê kurd dixwast nîrê zordariyê ser milê xwe bavêje, welatê xwe azake û bive xweyê bextê xwe. Lê ew tevger gîşk dihatne hûrxweşkirinê, ji ber ku nava serokê wana da yekiti tune bû, perçê Kurdistanê hevra ne girêdayî bûn. Vê rewşêda sala 1898'a li Qahirê dest bi çapkîrîna rojname kurdiye pêşin "Kurdistanê" dîve. Rojname bi tipê erebî, zîmanê kurdi û tirkî çap dibû. Derheqa vê rojnamêda kêr malûmetî hebûn heta sala 1969'a zaneyê kurd Kemal Fûad hîne hejmarê wê li pirtûkxana bajarê Almanya Rojava Marbûrgêda dîtî. Fotokopiyê 31 hejmarê dîtî sala 1974'a li Bexdaê çap dikim. Ji hejmarê rojnamê em pê dihesin, weki li Împêratoriya Osmanîyê mafê çapkîrîna kitêb û rojnamê kurdi tunebûye. Lema ji 5 hejmarê rojnamêye pêşin li Qahirê çap dîvin, hejmara 6'a li heta 19'a li Cenevrê, 20'i heta 23'a disa li Qahirê, hejmarê 24'a li Londonê, 25'a heta 29'a li Folkstonê, 30 û 31 disa li Londonê. 5 hejmarê rojnamêye pêşin Midhet paşa Bedîrxan çap dike, hejmarê main birê wi Ebdurrehman paşa çap dike. Hejmara rojnamêye pêşin da Midhet paşa Bedîrxan dînvise: *"Meremê rojname min ronaykirina gelê û xizmetkirina niştimanc. Ezê derheqa kurda da binwîsim, derheqa meji û pêşdaxatîna wana, çanda wana, derheqa wan mervî nav û deng, yê ji nav kurda derketine".* Lê birê wi Ebdurrehman paşa paşê dînvise: *"Ji bo berçavîya nav û namûsa xwe, ji bo ronaykirina gelê kurd, min welatê xwe hişt, ketme şarîstana, weki karê birê xwe*

pêşda binim, xizmeta gelê xwe û welatê xwe bikim".

Xên ji pîrsê jorgotî, rojnamê guhdarike mezin dîda ser rewşa împêratoriya Osmanyêye hundur, berbirûbûna hukumeta siltanyê berbi netewê bindest, rewşa navnetewyê û pîrsê d main. Rojnamê cîkê giring dîda rewşa ermeniyê cînar û pevgirêdana wana tev kurda. Bese bêjin ji 31 hejmarê ketine dest me li 10 gotar ser vê pîrsê he ne.

Çawa diharê ji dawiya sedsaliya XIX siltan Hemidê II, yê seva xûnxariyê jê ra digotin siltanê sor, dest bi girseyî kuştin û cirakîrîna ermenya kir. Ev karê wi yî kirê bî hovîtîkê hê mezin "xortê tirk" pêşda birin. Seva pêkanîna vê zulmê hukumeta tirkara li hev hat hînek serekeşîrê kurda ji xwera bîdî xebatê. Midhet paşa Bedîrxan hejmara rojnamêye dudada gazi kurda dike: *"Ermenya nekujin, ermeni ji bindestîne usanin, çawa kurd, ermenyara binwîc yek û diji zordara tîkne şer".* Bir û baweriya yekitiya gelê kurd û ermeni, xebata wane tevayî diji hukumeta Tirkîyayê, em rûpêlê pîr hejmarada dîvin. Li gelek hejmarê rojnamêda em bi sernivîsa "Name ji welêt" gotara dîvin, li ku derheqa rewşa welête hundur, tunebûn û nexwendîyê, derheqa wê yekêda, çawa mamûrê hukumatê tedayê tîne serê xelqê û bi taybetî serê netewê bindeste ne tîrk. Hejmara rojnamêye 9'ada em dîxûnî: *"Ermeni geleki bindeste, ew mafê xwe dixazin, dixazin ji nîrê tîrka rîzgar bin. Parçê wana idi kuştîye, parçê welatê xwe hiştîye mîhacîr bûye. Eger kurd û ermeni binwîc yek, tîrkê nîkarîbî zorê bîdne wana".*

Şedetîke bir û baweriyê xudanê rojname "Kurdistan" em li kovara ermeniyê

"Anahî" dîvin, ew hejmara xweye 4, ya sala 1900'ida dînvise; weki bersiva nama ronakbîrê ermeniyê nav û deng Arşak Çopanyanda, Midhet paşa Bedîrxan dînvise: *"...zanîm, weki kara kurda û ermeniyayê yekê, lema ji ez dixwazim bi rojname xwe dîjîmintaya nav herdu gelada bîdme hîdanc".*

Bî vî teherî tevi pîrsê xwendîna netewa kurd, xweşkirîna rewşa wêye cîvakî-aborî, yekitiya û hevîrtîna çînê gelê kurd gîşka, rojname "Kurdistan" bona azabûna gelê kurd cîkî giring dîde dostî û yekitiya wê tev gelê ermeniyî cînarê bindest.

Lî rûpêlê rojnamê zor baş siyaseta Tirkîyayê û welatê dereke pîrsa pevgirêdanê kurda û ermenyada tî ronîkirinê. Hejmara 11'ada em dîxûnî; weki li rojname û kovarê welatê dereke û li împêratoriya Osmanîyê bes bela bûye, weki dewleta ermeniyayê serbîxwe tî sazîkirinê û guve Kurdistanê ji dîkne nav wê. "Meremê dewletê derekeye welat tev hevbe, sistbe û wanra li hev bî xwera karê jê bîçopînin. Tîrk ji dîxazî şerê nav kurda û ermenya hê gurkî, nehêlî nav wanda yekî çêbe, ewana bî hevra diji hukumatê dernayên. "Lî hejmara 15'a: "Ew kurdê tevi kuştîna ermenya dîvin, wan talan dîkî, xulamê siltan Hemidê xwînkî in. Dî ji wana şerîkî. Bî kuştîna ermeniya azayî û serbestî nayê, ew çî û qulixê beg û xanê kurda ji hukumeta xwînkî stendîne welatê kurda ji bindestîyê rîzgar nakî. Lê li hejmara 29'a gotara derheqa "Alaya Hemidîyêda" hatîye nivîsar: *"Seva kurd û ermeni ji bindestîya tîrka rîzgarbî, gerçê ewana bona yekîtiyê, xebata tevayî diji rejîma Ebdul Hemîd pîcmanê girêdîn."*

KÜLTÜR GASPI

Sömürgeci ve emperyalist devletler zorla kendilerine bağımlı ülkeleri ulusların sadece ekonomilerini gaspetmezler, bunun yanında kültürlerini de baskı altına alır ve onu süreç içerisinde eritmeye çalışırlar.

Tüm bu "zahmetler" in altında tek amaç vardır, kâr. Bunun için de ellerinden gelen çabayı harcarlar. Sömürge halkın kendi kültürünü yaratmaya engel olurken, diğer taraftan, halkın kültürünü "aşağı" görmesi duygusunu geliştirirler. Bu konuda sömürdükleri ülkede, kendi kültürlerini (sömürgeci) benimseyip sömürge ülkenin ulusal kurtuluşuna karşı çıkacak bir ayrıcalıklı tabaka yaratmaya çalışırlar.

Kültür, tarih ve ekonomiden kopuk olarak değerlendirilemez. Hiç bir halkın veya ulusun kültürü diğer bir halkın veya ulusunkinden aşağı değildir. Halkların tarihlerini inkâr etmek, kültürlerini yok etmeye çalışmak sömürgeci devletin işçi ve emekçiler üzerinde uyguladığı zorun bir parçasıdır. Nesnel olarak bu zora karşı işçi ve emekçi halk da günü geldiğinde zora başvuracaklardır. İktidarı burjuvaziden alıp kendi yönetimleri altında kültürlerini geliştireceklerdir.

(Devamı Sayfa 11'de)

LÊ NAZÊ

Bextê teme kadê were
Dilê m biye behra xema
Dilê m biye behra xema
Dilê m biye behra xema
Lê nazo

★

Tu çî digeri bo min beje
Dilê m heweski çeman
Dilê m heweski çeman
Dilê m heweski çeman
Lê nazo

★

Wana bese ez bextê teme
Jiyanam geli xeman
Jinamin bûye xeman
Jinamin bûye xeman
Lê nazo

Mala we seri rîya
Em hatin xazgîniya
Mala we seri rîya
Em hatin xazgîniya
Te ez kuştîm avriya lê
Lê nazê nazê
Lê nazê nazê
Lê nazê ez mîrîm nazê
Şîrnê gewra min nazê
Tu ware mala me razê
Hoy lê nazê
Nazê nazê nazê nazê
Lê nazê nazê
Lê nazê nazê
Lê nazê ez mîrîm nazê
Şîrnê gewra min nazê
Delalê narinê nazê

SIN'ET û ÇAND

KÜRT HALKINDA HALI ve KİLİM SANATI (2)

Dr. Cemşit Bender

Halı ve kilim imalatında iplerin boyanması apayrı bir özellik teşkil eder. İplerin kimyevi, yani sentetik boyalarla değil, bitkilerden, topraktan ve çeşitli doğal maddelerden elde edilmiş boyalarla boyanmış olması o halı ve kilimin değerini kat kat artırır. Kürt halkı binlerce yıldan beri halı ve kilimlere en uygun boyaları yukarıda saydığımız maddelerden sağlayan bir ulustur. Halı boyaları hakkında değerli bir eser yazmış olan H.Haack (Eserin adı: Oriental Rugs-1960 London) yukarıdaki düşüncemizi haklı çıkararak bu eserinde halının kökeni, tarihsel gelişimi, desen, motif, renkler, boyalar ve halılarda kullanılan materyalden ayrıntılarla söz etmiş, özellikle kimyevi boyaların yüz on yıl önce bulunduğunu, böylece bu tarihten önce yapılan halıların antika halılar sınıfına girebileceğini, bu tarihten sonra imal edilen halıların ise (orta-eski) halı sayılabileceğini vurgulamıştır.

Kürt halkının kök boya imalindeki buluşlarını açıklamadan önce bu konuda yazdıkları eserlerde dolayı da olsa halıcılık ve kilimcilik konularına değinmeden (kök boya) gerçeğine ekonomik anlatım içinde temas etmiş ve çok sevdiğimiz ve saydığımız iki yazardan burada söz etmek isteriz. Bu değerli yazarlardan ilki Veteriner Dr. Nuri DERSİMİ'dir.

Kürt halkı, kendi çevresindeki doğal olanakları oldukça iyi bir şekilde değerlendirmiştir. Otlardan çeşitli ilaçlar, günlük ihtiyaçlara cevap veren maddeler ve de yemeklerde kullanılacak leziz baharatlar yapmıştır. Nuri Dersimi, Kürt halkının bu özelliğini belirtirken (Dersim Tarihi) adlı eserinde şiirsel uslubu ile şunları kaydeder:

"Ovacık ilçesinin sakızı da namlıdır. Buralarda KENGER denilen bir ot yetişir ki, temmuz ve ağustos aylarında otlar kesilerek çıkan sütler taşlar üzerinde toplanır. Kalıplar haline getirilir. Bu ürüne BENİŞT denir. Ovacıkta çiriş (Sirişk) otu da çıkar. Asıl çiriş bu otun kökünden yapılır. Yapraklarına ise GULLİK adı verilir. Bu yaprakları Torak denilen süzme ayrına karıştırarak gıda maddesi olarak kullanırlar. Yukarıda söz konusu ettiğimiz mahsul, sonbahar mevsimine kadar ekmek yerini tutar. Yani ilkbahardan başlayarak, yaz boyu halkın gıda maddesini teşkil eder."

Kürdistan'daki otlarla ilgili halkın geniş bilgisinden bundan yararlanmak isteyen bazı Amerikalı uzmanlar hakkında Veteriner Nuri Dersimi şu açıklamayı yapar:

"Munzur dağında renkli ve latif kokulu bir çok otlar vardır. 1913 yılında bazı Amerikalı uzmanlar Sarı Saltık ailesinden Molla Hıdır ile İstanbul'dan Dersim'e gelerek, bu otlar hakkında incelemelerde

bulunmuşlar ve bunları sömürmek amacıyla bir şirket kurmak istemişlerse de Aşiretlerin karşı çıkmaları sonucu başarı elde edememişlerdir."

Nuri Dersimi'nin bu açıklamasından bazı Amerikalı uzmanların kök boya, ilaç ve benzeri amaçlar doğrultusunda Kürdistan'ın Kalbi Dersim'e geldiklerini ve gerekli bilgiyi sağlamaya çalıştıklarını öğrenmekteyiz.

Aynı konuda görüşlerini bu yazımızda dile getirmek istediğimiz ikinci yazar büyük Kürt dostu Bazil NİKİTİN olacaktır.

Bazil Nikitin Kürdistan'daki otlarla ilgili olarak (Kürtler) adlı kitabının çeşitli yerlerinde şunları yazmıştır:

"Kürdistan'da bir çok yerlerde, özel bir bıçakla yerden sökülen dikenli bir GEVEN türüne raslanır. Bu bitkinin kökü çizgi, çizgi yarılarak, KİTRE denen bir zamb çıkarılır.

"Kürtler bir takım otlar da toplarlar; bunlardan bazıları yenir. Sping, tırşo, mendik, pekask, yabancı ıspanak ve kuzu dalacı gibi.. Bazıları da böcek öldürmekte kullanılır.

"...Kürtler, Frenk üzümüne benzeyen bazı bitkilerin boyayıcı niteliğini de bilir. Bunları halı-kilim gibi aile dokumacılığında kullanırlar.

"Boya maddeleri arasında ALACAGRI adı verilen ağacın meyvaları güzel sarı bir boya verir ve marokeni boyamakta kullanılır.

"...Kürdistan'da sarı boya olarak kullanılan (aşı boyası) toprak ocakları vardır. Boya yapılan bu topraktan İstanbul'a, Bağdat'a ve Hindistan'a yılda otuz bin kantar ihraç edilir.

"İstanbul ve Suriye'ye ihraç edilen mallar arasında, Kök boyanın büyük yer tuttuğunu" yine Bazil Nikitin'in kitabından öğreniyoruz. Böylece eski zamanlardan beri Kürdistan'ın başta İstanbul olmak üzere Suriye, İran ve Hindistan'a kadar kök boya maddeleri ihraç ettiğini anlamış oluyoruz. (Kürdistan'ın başta Türkiye olmak üzere komşu ülkelere ihraç ettiği diğer mallar arasında Diyarbekir'de imal edilen ipekli kumaşlar, koyun, keçi, mazi, reçine, yün, tütün, boya toprağı, bal, yer almaktaydı. B. Nikitin'e göre Kürdistan'ın, Türkiye'ye her yıl bir buçuk milyon civarında koyun ve keçi, İran'a ise yılda otuz bin kantar mazi sattığını belirtmiştir.

1. KÖK SOYANIN ELDE EDİLiŞİ

Bazı renkler yünün doğal yapısından ve hiç bir ürün kullanmadan elde edilir. Örneğin temizlenen yapağı önce elle didilir, sonra değişik renkteki yapağılar ayrılır. Ebruli renk elde etmek isteniyorsa; siyah, kahverengi, kurşuni ve beyaz renkli yapa-

ğılar eşit miktarlarda karıştırılıp taranır, gri renk elde edilir.

Boyalık otu adı verilen kök boya çiçeklerinden ve marucak adındaki havuça benzeyen bir bitkiden kırmızı renk elde edilir.

Kürt halılarında ve kilimlerinde kırmızı, egemen bir renktir. Bu nedenle çeşitli kök ve bitki yapraklarından kırmızının her tonu çıkarılır. Örneğin Latince adı (dicotyledones gamopetales) olarak söylenen bitki ailesi içinde yer alan (garance) türünün kökünden de değişik bir kırmızı boya çıkarılır. Ayrıca bu bitkinin kökü un haline getirilip kaynatıldıktan sonra içine meşe tohumu ve yanmış odun külü karıştırıldığında kırmızının değişik tonlarından yeni renkler çıkarmak mümkün olmaktadır.

Kırmızının diğer bir tonu ise cochenille (Koşenil) adı verilen ve sebzelere musallat olarak onları yiyen böceklerden yapılmaktadır. Ancak kırmızının açık renkli olanı Kürdistan'da ateş böceği dediğimiz böceklerden yapılır ki, bu böceğin çok az olması ve elde edilmesindeki zorluklar yüzünden bu kırmızı renkle dokunan halıların antik değeri çok büyüktür. Nitekim bizim de tanığı olduğumuz bir olayda ateş böceklerinden elde edilmiş açık kırmızı fonu olan bir Kürt seccadesi on bin dolara (bir milyon altı yüz bin liraya) satılmıştır.

Katır tırnağının sak ve çiçeklerinden ve nar kabuğundan sarı renk yapılır. Krem rengi boya için, kaysı yaprakları ya da badem yapraklarından yararlanılır. Siyah boya demir pasından ve genellikle Kürdistan'da bulunan özel bir çamurdan çıkarılmaktadır.

Açık kahverengi özel bir çamurla yapıldığı gibi, hakiki kahverengi boya Hait adı verilen bir bitki ile bakır sülfat tozunun karışmasıyla elde edilir.

Mavi boya için Kürdistan'da hayvan idrarının kullanıldığını saptadık. Bu şekilde elde edilen mavi renk hiç bir şekilde güneşte solmaz. Çok eski Kürt halılarında görülen ve çini mavi rengini (halının eskimesine rağmen) hiç yitirmeyen bu halılar da antik değere sahiptir.

Ancak kök boya ile ilgili bizim bu yazımızda söz ettiğimiz formüller ve buluşlar Kürt halkının kök boya imalinde başvurduğu yöntemlerden sadece bir kaç örnektir. Bu konuda günümüze değin derinliğine bir inceleme yapılmış değildir. Kürt aydın ve bilim adamlarının Kürt köy ve kasabalarını gezmek suretiyle kök boya yapımında kullanılan ot, kök, toprak ve benzeri maddelerin neler olduğunu, hangi oranlarda kullanıldığını, ipin bu mahluller içinde kaç derece sıcaklıkta ve ne kadar süreyle kaynatıldığını, yan renklerin ne

(Devamı Sayfa 11'de)

Dersên Zmanê Kurdi

23

Tûj	: <i>Acı, sivri</i>	Aql	: <i>Akıl</i>
Lêmon	: <i>Limon</i>	Hiş	: <i>Akıl</i>
Xwê	: <i>Tuz</i>	Mereq	: <i>Merak</i>
Şor	: <i>Tuzlu</i>	Mereq kırım	: <i>Merak etm.</i>
Guh	: <i>Kulak</i>	Tiral	: <i>Tembel</i>
Dest lê dan	: <i>Dokunmak</i>		

Bı navê Berivan xwişkeke Şahan heye: Xwişkeke Şahan heye, navê wê Berivan e.

Xew da çûn

Şahan her şev di saet 9'an da radizê û hema xew da diçe.

Dest lê dan

Zarok dest li sowê da, destê wi şewiti.
Bînêr, dest lê bide, çiqas nerm e.

MERIVATÎ

Cemal bavê Şahan e. Eli mamê Şahan e. Cemal û Eli bra ne. Şahan braziyê Eli ye. Nadîr, kurê Eli (Nadîrê Eli), pîsmamê Şahan e. Gul, keça Eli (Gula Eli), dotmama Şahan e.

Xatûn jina Eli ye, amojîna Şahan e.

Zelal û mîrcan xwişkê hev in. Mîrcan xaltiya Şahan e. Mem, kûrê Mîrcan pîsxaltiya Şahan e.

Bavê Cemal bapirê Şahan e. Bavê Zelalê ji bapirê wi ye. Diya Cemal û diya Zelalê herdu dapirên wi ne. Şahan newiyê wan e.

Ev kes hemû merivên hev in. Di nav wan da merivati heye.

Merivati	: <i>Akrabalik</i>	Xalojin	: <i>Dayî karısı</i>
Mam	: <i>Amca</i>	Xarzi	: <i>Yeğen (kızkardeş çocuğu)</i>
Amojin	: <i>Amca karısı</i>	Xalti	: <i>Teyze</i>
Pîsmam	: <i>Amca oğlu</i>	Pîsxalti	: <i>Teyze oğlu</i>
Dotmam	: <i>Amca kızı</i>	Bapir	: <i>Dede</i>
Brazi	: <i>Yeğen (erkek kardeş çocuğu)</i>	Dapir	: <i>Nene</i>
Xal	: <i>Dayı</i>	Newi	: <i>Torun</i>

Kenin -- Bîkene

Şimdiki zaman: Ez dîkenim, tu dîkeni ...

Dîli geçmiş zaman:

- 1 - Ez kenim, tu keni, ew keni, em kenin, hûn kenin
- 2 - Ez keniyam, tu keniyi, ew keniya, em keniyân, hûn keniyân....

Girin -- Bigire

Şimdiki zaman: Ez dîgirim, tu dîgiri

Dîli geçmiş zaman:

- 1 - Ez girim, tu giri, ew giri, em girin...

- 2 - Ez giriyam, tu giriya, ew giriya, em giriyan, hûn giriyan, ew giriyan

Zaro di bêxçe da dîkenim û dîlizin.

Yeki ji min ra got: "Kurdi ne zman e". Ez keniyam. Min jê ra got: "Mêjoyê te şuştine".

Şahan goyê xwe wînda kirîye, dîgire. Bavê wi jê ra got "Megire! Ez yeki nuh ji te ra tinim."

Bîhistim ku bavê wan li Îstembolê mîriye, hemû giriyan.

Livin -- Bîlive!

Ez dîlvim, tu dîlvi, ew dîlive ...

Dîli geçmiş zaman:

- 1 - Ez livim, tu lvi, ew lvi, em livin, ew livin...

- 2 - Ez liviyam, tu liviya, ew liviya, em liviyân...

Pîsing ji ciyê xwe nalîve, herhal mîriye.

Bîlive lo! Em dereng man.

Dar livin û hîrçek jê derket; hêdi hêdi meşiya û çû.

Çûn fiilinin mişli geçmiş zamanı:

Ez çûme	Em çûne
Tu çûyi	Hûn çûne
Ew çûye	Ew çûne

olumsuzu: Ez ne çûme, tu ne çûyi, ew ne çûye, em ne çûne, hûn ne çûne, ew ne çûne.

Lê çûn. - li hev çûn

Porê te ji mîna diya te kej e. Tu li diya xwe çûyi.

Ev ji pîr serhişk e, li bavê xwe çûye.

Hesen û Ehmed bra ne, lê Hesen merivêk jir e,

Ehmed tiral e; ew li hev ne çûne.

Lê çûn : Benzemek

Li hev çûn : Birbirine benzemek.

Hin kırımî:

Bersiva pîrsên jêrin bîdîn:

- 1 - Merivên dirêj ra çî tê gotin?
- 2 - Ew kesên ku bejna wan zîrav e, ji wan ra çî tê gotin?
- 3 - Porê te çî reng e?
- 4 - Çavê te çî reng in?
- 5 - Çend çavê merivan hene?
- 6 - Meriv bi çavên xwe çî dîke?
- 7 - Meriv di saya guhê xwe da çî dîke?
- 8 - Meriv di saya çî da bîhn dîgire?
- 9 - Çend lêvê merivan hene?
- 10 - Di devê merivan da çî heye?
- 11 - Çend dîdanê merivan heye?
- 12 - Meriv di saya çî da tîştan tam dîke?
- 13 - Ling çî ra dîbim?
- 14 - Dest çî ra dîbim?

(Dumahik heye)

VARTO: BASKILAR SÜRÜYOR

Bir süre önce memleketim olan Varto'ya gidip döndüm. Gördüğüm bazı olayları size yazıp gönderiyorum.

MİT ajanları her yerde çok. Sayısız polis ve ajan dilenci kıyafetiyle kahveleri dolaşıyor, halkın neler konuştuğunu dinledikten sonra ihbarda bulunuyorlar. Anayasayı boykot eden yahut hayır diyen köylüleri kar kış demeden üstü açık kamyonlara doldurup ilçeye getiriyorlar. Sonra birçoklarını Muş merkezine veya başka yerlere gönderiyorlar. Dayak, işkence her an karşılaşılan bir olay. Üstü açık kamyonlarla nakledilenlerin bir çoğu ağır biçimde hastalanmışlar. Varto'da büyük bir cezaevi yapılmış, burası fakir köylülerle, gençlerle dolup taşıyor. Jandarmalar her yola başvurarak rüşvet alıyorlar. Mesela haraç alma yöntemlerinden birisi şu: Jandarmanın canı istedi mi hemen kökânları kontrol ediyorlar. Hiç hakları yokken faturalara da bakıyorlar. Fatura doğru da kesilse yanıltır diyerek enaz 3-5 bin lira rüşvet alıyorlar. Dükkân sahibinin vermem demesi ise kendisine daha pahalıya malolacağı için mecburen veriyorlar.

Kürt asıllı olan ırkçı-faşist öğretmenleri toplayıp köylere salmışlar. Bu alçaklar durmadan türkçülük propagandası yapıyor, köylüleri okuma yazma kurslarına götürmek için çabalyorlar. İnsanların işlerine gitmeleri engelleniyor. Köylü geçimini sağlamak için çalışmaya gidecekken yolundan çevriliyor ve zorla okula götürülüyor.

Herhangi bir şekilde itiraz eden veya memnuniyetsizliğini açığa vuran oldu mu da, ispiyonluyorlar ve soluğu karakolda alıyor. Birçok köyde anayasaya neden hayır oyu verdiniz diye köylüler çılçılak edildiler ve kar kış ortasında dolaştırılarak dayaktan geçirildiler. Çıplak dolaştırılan insanlara herkes bakmak zorunda bırakılıyor. Bakmıyanlar olursa bu sefer de dayak sırası onlara geliyor.

Anayasa oylamasından sonra faşist cunta "Atatürk"ü öven bir broşür yazıp bütün din adamlarına dağıtmış. Onlar ibadet sırasında onu okumak zorundadırlar. Böylece faşist çete tarafından hem okulda ve hem de camilerde halkın sevmediği Mustafa Kemal ile ilgili övücü sözleri dinlemek zorunda bırakılıyorlar. Faşist cunta dindar insanların Mustafa Kemal'e ne kadar gıcık olduğunu bildiğinden işkence olsun diye böyle yapıyor. Bir kaç yurtsever din adamı, halkın Kürt olduğunu ve Türkçe bilmediğini, ayrıca Kemalizmin dinle bir ilgisi bulunmadığını söyledikleri ve okumayı reddetdikleri için görevlerine son verilmiş.

Varto'nun Keranlı nahiyesindeki karakol komutanı gece bir eve baskın yaparak ev sahibesi kadını zorla götürüp tecavüz ediyor. Halk buna şiddetli tepki gösteriyor. Bunun üzerine karakol komutanı kadını öldürüp, on km. uzaklıkta bulunan dağa bırakıyor cesedini ve izini kaybediyor.

Gene Keranlı nahiyesine bağlı ... köyü okul için kaymakamlığa başvuruyor.

Kaymakamlık ise masrafların köylüler tarafından karşılanmasını istiyor. Sonunda köylüden zorla para toplatılıyor. Çok fakir olan 6 kişi para bulup veremiyorlar. Jandarmalar bunları karakola götürüp çıplaklaştırıyor, dayak atıyor, başka hakaretlerde bulunuyorlar.

Bir arkadaşım Varto'nun merkezine gitmişti. Otelde yatarken gece saat dörtte baskın yapılıyor. Üç kişilik odada yatanlardan birisi Diyarbakır'lıymış. Jandarmalar hasta olan bu kişiyi alıp karakola götürüyorlar ve temiz bir dayak attıktan sonra tüm parasına el koyuyorlar. Ardından da derhal Varto'yu terketmesini istiyorlar. Bu kişi daha sonra dilenmek suretiyle yol parasını temin ederek oradan ayrılıyor.

Varto'nun Güllük köyüne Dersim'den iki kişi misafirlğe gelmişler. Birisi ihbarda bulunuyor. Bunun üzerine hiddetlenen jandarma komutanı ailenin 10 yaşındaki çocuğunu alıp Varto'ya gönderir ve orada onu döve döve öldürürler. Sonra ise doktordan otopsi raporunu alıyorlar. Güya çocuk belindeki kemerle kendisini asıp intihar etmiş. Tabii ki bu alçakça bir yalan. Kaldı ki öyle bile olsa o çocuk neden kendisini astı acaba, hem de karakolda? Ama halk durumu çok iyi biliyor, rapor zaten hiç kimseyi inandıramamış.

Kahrolsun sömürgecilik.

Yaşasın Özgürlük

K.A. Varto /Kürdistan

HER YENİ YILDA DAHA İLERİ...

(Kapak sayfasının devamı)

manın saldırılarına karşı silahlı direnme, kitlesel gösteriler ve benzeri diğer yöntemlerle giriştiği mücadeleyi sürdürdü.

Açık ki halkımız bugün büyük güçlüklerle yüzyüzedir. Ama biliyor ve inanıyoruz ki düşman güçlerin saldırıları er-geç sona erecek ve halkımız kendi ülkesinde özgür bir yaşama kavuşacaktır. Esasında düşmanların giderek saldırganlaşmaları ve kudurmaları da korkularından dolayıdır. Çünkü onlar da tarihin akışını durduramayacaklarının farkındadırlar. Çünkü onlar ne yaparlarsa yapsınlar dünya halklar ailesinin bir parçası olan Kürt halkının kurtuluş mücadelesini durduramayacaklarını iyi biliyorlar.

Tüm güçlüklerle rağmen 1983 yılına iyimserlikle bakmamız için pek çok neden var. Güçlükler, sorunlar halkımızın devrimci ve yurtsever güçlerini yıldırma, sadece onların bilincini ve mücadele istemlerini kamçılar.

Kürdistanlı işçilerin demokratik kitle örgütü KOMKAR, bu konuda kendisine önemli görevler düştüğünün bilincindedir. KOMKAR, 1983 yılında da yurtdışında çalışan işçilerimizin çeşitli sorunlarının

aşılması mücadelesinde ve halkımızın sürdürdüğü özgürlük savaşında üzerine düşen görevleri yerine getirmeye devam edecektir. KOMKAR, bu görevlerini yerine getirirken de gücünü Kürdistanlı işçilerden, aydınlardan ve herşeyden önce de izlediği sağlıklı mücadele anlayışından alacaktır.

Yeni yılda daha büyük mesafeler katetmek amaç ve inancıyla başarılar dileriz.

Dengê KOMKAR

KÜRT HALKINDA HALI VE

(Sayfa 9'un devamı)

şekilde elde edildiğini inceleyip tesbit etmelerinde -Kürt halı ve kilim sanatının tüm özellikleriyle anlatılabilmesi için büyük yarar vardır.

Kürt halı ve kilimlerinde genellikle fon kırmızıdır. Sırasıyla siyah, beyaz, sarı, kahverengi renkler desenlerde ve bordürlerde egemenlik gösterir. 20ci yüz yıl içinde yapılan ve yeni sayılan Kürt halılarında krem, bej, yeşil, pembe, turuncu, mor, bordo, gri, nar çiçeği daha fazla kullanılır olmuştur. (Yeni halılarda renk yüzdesi şudur: % 48.07 kırmızı % 39, 65 yeşil, % 36.49 siyah, % 34, 38 bordo, % 31,58 bej, % 28,77 turuncu).

(Devamı gelecek sayıda)

KÜLTÜR GASPI

(Baştarafı Sayfa 8'de)

Ülkemizi zorla ellerinde tutan, Kürt kelimesinden öcü gibi korkan ırkçı-şoven Türk burjuvazisi halkımızın kültürünün bir parçası olan folklorunu, müziğini alıp değiştirdikten sonra sözümona Türk kültürü diye piyasaya sürüyor.

Halkımızın kültürünü geliştirmek ve korumak tüm devrimci, yurtsever güçlerin görevi olmalıdır. Bu anlayışla hareket ederek Irak Kürtlerinden TAHİR ŞENGALİ'nin müziğini yaptığı ve Türkiye'de İzzet Altınmeşe tarafından televizyon ve radyolarda okunan "Nazêy" adlı türkünün sözlerini sunuyoruz. Müzik olduğu gibi alınmış, sadece "Lê nazê nazê" tekerlemesi kalmıştır. Ne gariptir ki çok geçmeden bu tek Kürtçe sese de tahammül edemeyen sömürgeci burjuvazi onu tümenden yasakladı. Bu da halkımızdan ve türkülerimizden ne derece korktuklarının ifadesidir, ancak korkunun ecele faydası yoktur..

Kürt ulusal kültürü tüm saldırılara, inkârlara karşı hergeçen gün gelişip serpilmekte, halkımızın ulusal kurtuluş mücadelesine destek olmaktadır.

BI ÇAVÊN BÎYANIYAN KURDISTAN

*Xwendevanên delal,
Hin xwendekarên Elman, di heyva Cotmehê da çûne Kurdistana Tirkîyê. Dema ku vegeriyane Elmanya, gotarek li ser karê xwe nivîsine û ev gotar rojname me ra ji rêkûrinc. Me ji, ev gotar ji Elmani vergerande Kurdi û pêşkêşî xwendevanên xwe dikin.*

Dengê KOMKAR

"Em 25 xwendekarên Elman, di heyva Cotmehê da, bo naskirina problemên politiki, civaki û çandini çûne Kurdistana Tirkîyê. Bo vê yekê, em li hin bajarên (Erzurum, Kars, Agri, Van, Diyarbakir, Adiyaman û Maraş) geriyân.

"Gor daxuyaniya Amnesty International (Rêxistina Navnetewî a Efü) ji 2/3'ya leşkerên Tirkî li Kurdistana Tirkîyê cih bûye. Sedema vê yekê ji aliki hembera Yekitiya Sovyetan, aliye dî ji dan û standinê bî perçên Kurdistanê bîdî birin û tekoşina gelê Kurd bîdî rawestandî. Li her derên Kurdistanê, leşker rê û dirba girtîna. Pêwiste her mirov, nifûsa xwe û her biyani ji pasaporta xwe nişani leşkeran bîkî.

"Careki em çûn cihê, ku erd hejiya bû. Li wê polizan em girtî. Em nêzikê 3 saetan qereqolê da man. Dema ku şevareş bû, em berdan. Da ku, mirov qet tişteki nebî. Ewan ji me çî dixwastin veşêrin? Cenderman pîr teda dîkî. Careki zarokeki pîr bî mîraq, ji aliye cenderman hat kutan..

"Leşker netenê li bajaranda cih bûn. Mirov dikare li gundên piçûk da ji leşkeran bîbî. Kurd, tûm di bin çavan da ne. Ji ber vê yekê, Kurd nikarin li mala xwe da bî serbestî zîmanê xwe bîaxîfî, stranên xwe guhdari bîkî û kîncên xwe yî netewî lîxakî. Me çanda Kurdistanê, dema ku Kurd me dewata mala xwe kîrî, li paş deriyên gurtî da naskî. Li bin zordestî û qedexekirîna da, çanda kurdi dişa ji dî.

"Li qonax û binayên hukumetê da, mirov her tûm şîarên nijadperestîyê, wek "ne mutlu Türküm diyene" (xwezi ew

mîrov, ku dibê ez Tirk im) dibîne. Ev şîar bêtîrî li Kurdistana Tirkîyê da tê ditî. Şîarên ku, diji cunta hatiye nivîsandî, bî destên leşkeran tî pakîkîrî.

"Hukumeta Tirk dixwaze mûxbîran zêde bîke, ku Kurd bawerîya xwe hewdu neyî. Me careki xortek Kurd dît, li cem wî ji me bêtîr kes tûne bû. Wî ji me ra bî eşkere, paştî hîştîna Kurdistanê, zordariya li ser Kurdan baş diyar kî. Ev tiştî zef bala me kîşand.

"Li pîr cihên Kurdistanê, mercên şer bî destên leşkeran, tî ajotin. Di şevda mirov nikare derkeve derva. Li bajarê Bîdlîsê, hin hevalên me ji aliye leşkeran da hatî girtî. Sedemê wê ji ew bû ku, hevalên me ji cihên raketîna hûnêki dîr ketîbû.

"Tişteki dî ji pîr bala me kîşand. Gelê Kurd ji aliye perwerdayî da hatiye şunda hîştî. Xwendî, di wan neslên nû da destpêkîrîye. Mîrovên ku emrên wan mezin im, bî pîrani xwendî û nivîsandîna wan gelek kême. Zarokên ku dest bî dîbîstanê kîrîne, pêwiste bî Tirkî hin bî. Ji ber ku, zîmanê diya wan, Kurdi qedexeye. Me li gundeki piçûk da, ku dor berê wê ji aliye cendîrman da hatîbû pêçandî, mamosteki Kurd nas kî. Wî dema ku leşker li wê ne bûn, bî şagîrtên xwe ra Kurdi axîft, helbest û stran da xwendî.

"Li Kurdistanê 3 zanîngeh (universite) çê bûne (Erzurum, Van û Diyarbakir). Armanca wan ne ji bo pêşva birîna perwerderîya gelê Kurd e. Ji ber ku, xwendevanên wan zanîngehan, pîrani ji tojava tî. Hukumeta Tirk, nahêle Kurdên, ku bî siyaseta va mîjûl dibî, bîkewî zanîngehan.

"Em li bajarê Erzurumê da, ku hukma faşîstan zêdeye, rastê xwendevaneki hatî. Wî, ji ber karên xwe yî politik dew ji zanîngehê berda bû.

"Eş tiştên ku Jûrgen Roth, di pîrtûka xwe da li ser Kurdan nivîsî bû, me hemûyan bî çavên xwe dît û baş nas kî."

DENG Û BEHSA KURDISTANA ÎRAN

MAHABAT:

Meha Çîriya Pêşînda 3 helikopterên leşkerên Xumeynî êrîş anîne ser Kurdistana. Bombe avêtî Mahabat û gundên wê. Ji wan helikopteran yek bî destên pêşmergan hat xistin.

Meha Çîriya Paşînda 2000 caş û pasdar êrîş tînin gundên Mahabatê. Şer du roj berdewam dîke. Pêşmerge û gundî mal bî mal xwe diparêzin. Li gundê Kelbe Rîzaxan 8 mîrovên kal, li gundê Xatayî 2 mîrov, li gundê Koxan 3 mîrov bî destên leşkeran hatî şehîd kîrî. 30 kes hat birîndîr kîrî. Ji dijîmî 130 kes hat kuştî.

tî, 200 kes ji birîndîr bûn. Hin çekên dijîmî ji ketî destên pêşmergan.

ZERDEŞT:

Meha Îlonê da pêşmergan avêtî ser kîşlên leşkerî, li gundê Bazîrgan 25 leşker hat kuştî.

SENENDAJ:

Meha Îlonê da pêşmerge avêtî ser kîşleki leşkerî. 23 leşker hatî kuştî. Hin çek ketî dest pêşmergan.

Rejîma Xumeynîyê xwînrêj, nas û merivên pêşmergan dişîne aliye rojavayê Îranê. Malê gundiyên reben talan dîkî û agir berdidîne xaniyên wan.

Pêşmergan hin caş girtî. Serokên wan dixwast dest pêşmergan bireve. Serokên caşan hat kuştî.

BANEH:

Meha Çîriya Paşî hin pêşmerge rîna Baneh û Zerdeşt girtî. Daxwaza armanca xwe, şerê wan bo çî ye ji rêvîyan ra diyar kîrî.

BOKAN:

M3'ya meha Îlonê pêşmergeyên qehreman avêtîne ser bajarê Bokan. Bajar xistinê bî destên xwe. Bajar rojekê dest pêşmergan da ma. Wî şerê da 100 leşker û pastar hatî kuştî. 3 pêşmerge ji birîndîr bûn.

SERDEŞT:

Leşkerên dijîmî êrîş anîne ser gundê Pîranşehr. Du helikopterên dijîmî ji dîkevî nav şer. Şer 12 saet dom dîke. 90 leşker tî kuştî. Pêşmergek şehîd dîkeve.

Sertên salawextî: 6 mehi 10 DM, salî 15 DM.
Abone şartlari: 6 aylık 10 DM, yıllık 15 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

Xwedi
Sahibi

Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan li Elmanya Federal

Navnişan: 6000 Frankfurt, Savigny Str. 75, Federal Almanya

Berpirsiyar
Sorumlu

A. Saydam

IMPRESSUM

Herausgeber: KOMKAR

Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD

Verantwortlicher Chefredakteur:

A. Saydam

Druck: Eigendruck